

آداب تلاوت قرآن کریم

خطبه اول

الحمد لله الذي جعل القرآن ربيع قلوبنا ونور صدورنا وذهاب همومنا وغمومنا وسائقنا ودليلنا إلى جنّاته جنّات النعيم. وأنشهد أن محمداً عبد الله ورسوله و أمينه على وحيه و خيرته من خلقه و المبعوث بالدين القويم و الصراط المستقيم و أرسله الله رحمة للعالمين و إماماً للمتقين و وحجة على الخلائق أجمعين. صلى الله عليه وعلى آله وصحبه والتابعين لهم بإحسان و وسلم تسليماً مقروناً بالرضوان. اما بعد: الله متعال ميفرمايد: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَّن تَبُورَ﴾ ﴿٢٩﴾ لِيُوفِيَهُمْ أَجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ﴾ ﴿٣٠﴾ (فاطر: ٢٩ - ٣٠) «كسانی که کتاب الله می خوانند و نماز را برپای می دارند و واز چیزهای که بدیشان داده ایم و پنهان و آشکار و بذل و بخشش می نمایند و آنان چشم امید به تجارتي دوخته اند که هرگز بی رونق نمی گردد واز میان نمی رود.* تا الله اجرشان را به تمام و کمال بدهد و واز فضل خود بر پاداششان بیفزاید و چرا که الله آمرزگار و سپاسگزار است.» در عالم هستی هیچ کتابی در فضیلت و برتری به پایه قرآن کریم نمی رسد؛ زیرا نه تنها قرآن خلاصه و عصاره تعلیمات همه انبیاء الهی است و بلکه از همه موجودات آفرینش برتر و والاتر است. فضیلت قرآن کریم از همه کتابهای آسمانی بیشتر و بالاتر است؛ زیرا کتابهای دیگر آسمانی برای برهه ای از زمان و مردم خاصی فرود آمده بود. اما قرآن برای همه زمانها تا روز قیامت و برای همه انسانها و جنیان در همه مکانها نازل شده و همه موظف هستند به دستورات آن عمل کنند.

قرآن کریم اثر جود و بخشش الهی است که بر قلب بهترین فرد نازل شده است و پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم هم در رساندن این بخشش الهی کوتاهی نکرده و بلکه همه آن عطایا و مواهب الهی را به انسانهای مستعد و قابل و ابلاغ کرده است. بدون تردید تعلیم و تلاوت قرآن بهترین عبادت ها است و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم ميفرمايد: «خير کم من تعلم القرآن و علمه» صحیح بخاری «بهترین شما کسی است که قرآن را یاد بگیرد و به دیگران بیاموزد» همچنان ميفرمايد: «اقْرؤُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ يَأْتِي بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ شَفِيعاً لِأَصْحَابِهِ» روایت مسلم. «قرآن بخوانید؛ زیرا قرآن و در روز قیامت برای یاران خود شفاعت می کند». و در موضع دیگر ميفرمايد: «يُؤْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِالْقُرْآنِ وَأَهْلِيهِ الَّذِينَ كَانُوا يَعْمَلُونَ بِهِ فِي الدُّنْيَا تَقْدَمُهُ سُورَةُ الْبَقَرَةِ وَآلِ عِمْرَانَ وَ حُجَّانِ عَنْ صَاحِبَيْهِمَا» روایت مسلم. «روز قیامت و قرآن واهلش و آنانی که در دنیا به قرآن عمل می کردند و آورده می شوند و سوره های بقره و آل عمران در پیشاپیش او (قرآن) هستند واز یاران شان و دفاع و حمایت می کنند». همچنان ميفرمايد: «الَّذِي يَقْرَأ الْقُرْآنَ وَهُوَ مُهَيَّبٌ بِهِ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ وَ الَّذِي يَقْرَأ الْقُرْآنَ وَيَتَتَعْتَعُ فِيهِ وَهُوَ عَلَيْهِ شَاقٌّ لَهُ أَجْرَانِ» متفق عليه. «کسی که قرآن را ماهرانه (و بدون داشتن اشتباه و وقفه) بخواند و با فرشتگان بزرگوار و نیکوکار وحی است و و کسی که قرآن را به سختی و همراه وقفه بخواند و آن خواندن برای او سخت باشد و دو اجر دارد». و ميفرمايد: «مَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي يَقْرَأ الْقُرْآنَ مَثَلُ الْأَنْجَبِيِّ رُبْحَهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا طَيِّبٌ وَ مَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لَا يَقْرَأ الْقُرْآنَ

كَمَثَلِ التَّمْرَةِ: لَا رِيحَ لَهَا وَطَعْمُهَا حُلْوٌ وَ مَثَلِ الْمُنَافِقِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الرَّيْحَانَةِ: رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ وَ مَثَلِ الْمُنَافِقِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الْخَنْزَلَةِ: لَيْسَ لَهَا رِيحٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ متفقٌ عَلَيْهِ.

«مثال مؤمنی که قرآن می خواند و مانند ترنج است که هم بو وهم مزه‌ی خوب دارد و ومثال مؤمنی که قرآن نمی خواند و مانند خرماس است که بو ندارد ولی مزه اش شیرین است؛ ومثال منافقی که قرآن می خواند و مانند ریحان است که بوی آن خوش ولی مزه اش تلخ است و ومثال منافقی که قرآن نمی خواند و چون حنظل است که بو ندارد ومزه‌ی آن نیز تلخ است.»

ای مسلمانان! آیات قرآن کریم سرچشمه هدایت و وکلماتش معدن ارشاد ورحمت است. کسی که به سعادت همیشگی علاقمند است و وسعادت وخوشبختی هر دو جهان را می خواهد داشته باشد و بروی لازم است که روز وشب با قرآن تجدید میثاق کرده وارتباطش را با آن محکم واستوارتر سازد و آیاتش را به حافظه خود سپرده وبامغز وفکر خویش در آمیزد تا در پرتو آن کتاب آسمانی و به سویی رستگاری وسعادت جاودانی رهنمون شود. پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم میفرماید: «إِنَّ اللَّهَ يَرْفَعُ بِهَذَا الْكِتَابِ أَقْوَامًا وَيَضَعُ بِهِ الْآخَرِينَ» روایت مسلم. «الله با این قرآن و کسانی را بلند وکسانی دیگر را پست می کند». در موضع دیگر میفرماید: «لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ: رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ وَ فَهُوَ يَقُومُ بِهِ آتَاءَ اللَّيْلِ وَآتَاءَ النَّهَارِ وَ رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا وَ فَهُوَ يُنْفِقُهُ آتَاءَ اللَّيْلِ وَآتَاءَ النَّهَارِ» متفقٌ عَلَيْهِ. «حسد ورزیدن جز در دو چیز جایز نیست: یکی و مردی که الله و قرآن را به او یاد داده است واو در ساعات شب وروز به آن قیام می کند (حقیقش را از قرائت وعمل وتعلیم و به جای می آورد)؛ دوم و مردی که الله مالی به او داده است واو در ساعات شب وروز و آن را می بخشد». همچنان میفرماید: «يُقَالُ لِصَاحِبِ الْقُرْآنِ: اقْرَأْ وَارْتَقِ وَرَتَّلْ كَمَا كُنْتَ تُرْتَلُ فِي الدُّنْيَا وَ فَإِنَّ مِنْزِلَتَكَ عِنْدَ آخِرِ آيَةٍ تَقْرُؤُهَا» روایت ابوداود و الترمذی وقال: حديث حسن صحيح. «درهنگام ورود به بهشت) به قاری وملازم قرآن (در علم وعمل) گفته می شود: قرآن بخوان و(از پله های بهشت) بالا برو وباتائی وتجوید بخوان و چنان که در دنیا با ترتیل می خواندی و زیرا منزلت تو در (حد) آخرین آیه ای است که می خوانی.»

برادران وخوهران! بر مسلمان لازم است قرآن کریم را روزانه تلاوت نماید آنرا دور نکنند واگر کل یا قسمتی از قرآن را حفظ دارد باید در حفظ کوشا باشد. پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم امت را در این مورد چنین توصیه می نماید: «تَعَاهَدُوا هَذَا الْقُرْآنَ فَوَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَهُوَ أَشَدُّ تَفَلُّتًا مِنَ الْإِبِلِ فِي عُقُلِهَا» متفق علیه. «در خواندن وتذکر گرفتن) بر این قرآن و مداومت وملازمت داشته باشید و زیرا سوگند به کسی که جان محمد در دست اوست و قرآن و از شتر پای بسته در طناب و گریزان تر وفرارتر است (قرآن از ذهن وحافظه ی انسان و از شتری که پایش از طناب باز می شود و زودتر می گریزد)». پس بر قاری وملازم قرآن لازم است این نعمت بزرگ را که الله بر وی ارزانی داشته از دست ندهد زیرا وی مانند کسی است که شترش را بسته است و که اگر از آن مواظبت کند و آن را خواهد گرفت ودر دست خواهد داشت واگر آن را رها کند و می رود. الله ما توفیق دهد واز جمله کسانی نگرداند که پیامبر در روز قیامت از آنان شکایت خواهد کرد و چنانکه قرآن کریم می فرماید: ﴿ وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴿٣٠﴾ ﴾ (الفرقان: ٣٠)

« ورسول الله فرمودند (شکوا کنان به سوی پروردگارش در دنیا (پروردگار! قوم من) قریش و یا اعراب یا امت (این قرآن را و انهداند)» ورها کردند و باید دانست که این شکوای پیامبر صلی الله علیه وسلم هم اکنون و در هر زمانی که امت ایشان قرآن را رهاکنند و بلند است. ابن قیم رحمه الله می فرماید: (مهجور قرار دادن و وانهدان قرآن بر چند نوع است: یکی از این انواع: گوش ننهدان و ایمان نیاوردن به آن است. دوم: ترک عمل به آن است - هر چند که آن را بخواند و به آن ایمان آورد. سوم: ترک حاکمیت و داوری طلبیدن از آن است. چهارم: ترک تدبیر و فهم معانی آن است. پنجم: ترک شفا خواستن و درمان جستن در بیماریهای دلها از آن است. هر چند که بعضی از این انواع از بعضی دیگر سبکتراند).

بارك الله لي ولكم في القرآن العظيم ونفعني وإياكم بما فيه من الآيات والذکر الحكيم. أقول قولي هذا وأستغفر الله لي ولكم ولسائر المسلمين انه هو الغفور الرحيم.

خطبه دوم

الحمد لله حمدًا يليق بجلال وجهه وعظيم سلطانه و وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له و وأشهد أن محمداً عبد الله ورسوله و صلوات الله سلامه عليه وعلى آله وأصحابه ومن سار على نهجه إلى يوم الدين وبعد:

بندگان الله! برای تلاوت قرآن کریم آداب خاصی هست که باید مسلمان آنرا مراعات نماید. در مرتبه اول مانند سایر عبادات باید خاص برای رضای اوتعالی قرآن تلاوت نماید. و در حال طهارت و با وضو به تلاوت قرآن پردازد. در حالی که مسواک کرده است و قرآن را تلاوت کند. در شروع قرائت قرآن نخست اعوذ بالله من الشيطان الرجيم می گوئیم و چون الله عزوجل می فرماید: ﴿فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ﴾ (النحل: ۹۸) «آنگاه که قرآن را می خواهی تلاوت کنی از شیطان رجیم به الله پناه ببر». سپس بسم الله الرحمن الرحيم را بخواند به جز سوره توبه تا با عنایت الله متعال و از دخالت های شیطانی محفوظ بماند. ترتیل را باید مراعات نماید؛ طوریکه الله امر فرموده است: ﴿وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا﴾ (المزمل: ۴) « وقرآن را با ترتیل بخوان خواندنی» ترتیل عبارت از این است که حروف و کلمات را روشن ادا کند ووقفها را رعایت نماید و آن چنان تند نخواند که حروف و کلمات و وقوف و فواصل به خوبی ادا نشود در مجموع و باید حروف و کلمات را خوب و روشن و در عین حال متصل و مرتبط به هم ادا کند ووقف و فواصل آیات را هم مراعات نماید و طوری بخواند که قلوب را به حرکت آورد و دلها را تکان دهد. به پیروی از رسول اکرم با صوت زیبا تلاوت کند. عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرَأَ فِي الْعِشَاءِ بِالتَّيْنِ وَالزَّيْتُونِ وَفَمَا سَمِعْتُ أَحَدًا أَحْسَنَ صَوْتًا مِنْهُ. متفق عليه. از براء بن عازب رضی الله عنه روایت شده است که فرمود: از پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم شنیدم که در نماز عشا و سورهی والتین والزیتون را می خواند و کسی را که از او خوش صدا تر باشد و ندیده و) نشنیده ام.

وعن أبي موسى الأشعري رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال له: «لَقَدْ أُوتِيتَ مَزْمَرًا مِنْ مَزَامِيرِ آلِ دَاوُدَ» متفق عليه. وفي روايةٍ يُسَلِّمُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ:

«لَوْ رَأَيْتَنِي وَأَنَا أَسْتَمِعُ لِقِرَائَتِكَ الْبَارِحَةَ».

از ابو موسی اشعری رضی الله عنه روایت شده است که پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم به او فرمود: «قطعه‌ای از صدای خوش والحن «آل داود» به تو داده شده است!». در روایتی دیگر از مسلم آمده است: پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم به او فرمودند: «اگر مرا می‌دیدی در حالی که به تلاوت دیشب تو گوش می‌دادم!».

به هنگام تلاوت قرآن و گریه کند و یا حالت گریه داشته باشد. طوری که الله مومنان را مدح نموده فرموده است: ﴿وَيَخْرُجُونَ لِلأَذْقَانِ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا ۝۱۰۹﴾ (الإسراء: ۱۰۹) «و بر چهره‌ها فرومی‌افتند و می‌گریند و بر تواضع آنان می‌افزاید» عن ابن مسعود و رضی الله عنه و قال: قَالَ لِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَقْرَأْ عَلَيَّ الْقُرْآنَ» قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ أَقْرَأُ عَلَيْكَ وَ وَعَلَيْكَ أَنْزَلَ؟ وَ قَالَ: «إِنِّي أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ مِنْ غَيْرِي» فَقَرَأْتُ عَلَيْهِ سُورَةَ النَّسَاءِ وَ حَتَّى جِئْتُ إِلَى هَذِهِ آيَةِ: ﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ۝۴۱﴾ (النساء: ۴۱) قال: «حَسْبُكَ الآنَ» فَالْتَفَتْتُ إِلَيْهِ. فَإِذَا عَيْنَاهُ تَذْرِفَانِ. متفقٌ عليه. و از ابن مسعود رضی الله عنه روایت شده است که فرمود: پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم به من فرمودند: «برای من قرآن بخوان» و گفتم: ای رسول الله! من برای شما قرآن بخوانم و در حالی که قرآن بر شما نازل شده است؟! فرمودند: «من دوست دارم که آن را از غیر خود بشنوم» و من و سوره‌ی نساء را برای پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم تلاوت کردم تا به این آیه رسیدم:

﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ۝۴۱﴾ «ای پیامبر! حال اینان چگونه خواهد بود و آن‌گاه که از هر ملتی گواهی بیاوریم و تو را نیز شاهدهی بر اینان بیاوریم؟!». آن‌گاه فرمودند: «کافی است!» و به طرف ایشان متوجه شدم و از چشم‌های مبارکش اشک می‌بارید.»

قران با آواز متوسط باید خوانده شود؛ نه با صدای آهسته و نه با صدای بسیار بلند. وقتی به آیات رحمت و جنت می‌رسد و از الله متعال مسئلت کند که او را از اهل رحمت و جنت قرار دهد و از رحمت خود محروم و از جنت قرب خود دور نسازد و وقتی به آیات عذاب و آتش و آیات عذاب و غضب می‌رسد و بترسد و به الله متعال پناه ببرد که از اهل عذاب و آتش نگردد. آیات قرآن کریم را نباید در رکوع و سجده بخواند زیرا رکوع و سجده موضع ذلت است و در چنین حالت قرآن نباید خوانده شود چنانکه آنحضرت صلی الله علیه وآله وسلم فرموده اند: «أَلَا وَإِنِّي نَهَيْتُ أَنْ أَقْرَأَ الْقُرْآنَ رَاكِعًا أَوْ سَاجِدًا فَأَمَّا الرُّكُوعَ فَعَظَّمُوا فِيهِ الرَّبَّ عَزَّ وَجَلَّ وَأَمَّا السُّجُودَ فَاجْتَهَدُوا فِي الدُّعَاءِ فَصَمِنَ أَنْ يُسْتَجَابَ لَكُمْ» روایت مسلم «هان من منع شده‌ام که در رکوع و سجود قراءت کنم و پس در رکوع الله را تعظیم کنید و در سجود بسیار دعا کنید که شایسته است دعایتان پذیرفته شود». بروایت احمد و مسلم. فرد قرآن خوان باید آن را آهسته و به صورت شمرده بخواند و در آن تفکر و تأمل بنماید. زیرا رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرموده است: «من قرا القرآن في أقل من ثلاث لم يفقهه» (از عبدالله بن عمر بروایت امام ترمذی) «هر کس قرآن را در کمتر از سه روز بخواند و معانی آن را نمیتواند درک کند». وقتی به آیه سجده می‌رسیم سجده نمایم. همچنین اگر از

قرائت دیگری آیه ی سجده را شنیدیم و وضو داشتیم لازم است سجده کنیم. سجده تلاوت پس از خواندن آیه سجده بر قاری و سامع و مستمع بر هر سه سنت است. سجود تلاوت در قرآن چهارده تا است و آیه ی سجده و یک سجده دارد. این سجده های قرائت عبارتند از: دو سجده در سوره ی حج و دوازده سجده دیگر در سوره های: الأعراف والرعد والنحل والاسراء ومريم والفرقان والنمل وألم تنزيل السجده وفصلت والنجم والانشقاق وقرأ. لازم است شخص قرآن خوان تلاوتش همراه با تعظیم و تدبیر باشد. زیرا الله به بندگان خود بی نهایت لطف و عنایت کرده است که قرآن را از عرش جلال خود به درجه فهم و درک آن ها نازل فرموده است. پس بنگریم الله چه لطفی در حق بندگان خود مرحمت فرموده است. قال رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِأَصْحَابِهِ: «أَبْغِزُوا أَحَدَكُمْ أَنْ يقرأ بِثُلُثِ الْقُرْآنِ فِي لَيْلَةٍ» فَشَقَّ ذَلِكَ عَلَيْهِمْ وَ قَالُوا: «أَبْنَا يُطِيقُ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَقَالَ: «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ اللَّهُ الصَّمَدُ: ثَلَاثُ الْقُرْآنِ» رواه البخاری. پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم به یارانش فرمودند: «آیا یکی از شما نمی تواند یک سوم قرآن را در یک شب تلاوت کند؟» و این موضوع بر همه گران آمد و گفتند: کدام یک از ما توانایی آن را دارد؟ ای رسول الله! پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ اللَّهُ الصَّمَدُ...» و یک سوم قرآن است». قال رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مِنَ الْقُرْآنِ سُورَةٌ ثَلَاثُونَ آيَةً شَفَعَتْ لِرَجُلٍ حَتَّى غُفِرَ لَهُ وَ وَهِيَ: تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ». رواه أبو داود و الترمذی وقال: حديث حسن. پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: «از قرآن سوره ای هست که شامل سی آیه است و این سوره برای مردی (ی که قاری آن بود) و شفاعت کرد تا آمرزیده شد و آن سوره و سوره ی (تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ) است». همچنان فرمودند: «مَنْ قَرَأَ بِالْآيَاتِينَ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ فِي لَيْلَةٍ كَفَتَاهُ» متفق عليه. «هر کس دو آیه ی آخر سوره ی بقره را در شب بخواند و همین دو آیه برای او کافی است». و گفته شده است: (یعنی) او را از هر بدی در آن شب کفایت می کند و نیز گفته اند: او را از نماز شب و بی نیاز می کند. در موضع دیگر فرمودند: «لَا تُجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ مَقَابِرَ وَ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْفِرُ مِنَ الْبَيْتِ الَّذِي تُقْرَأُ فِيهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ» رواه مسلم. «خانه های خود را (به سبب عدم قرائت قرآن و نماز و ذکر و مانند آنها) قبرستان نکنید؛ شیطان از خانه ای که در آن سوره ی بقره خوانده شود و می گریزد و بیزار است».

عباد الله! صلوا وسلموا على من أمرتم بالصلاة والسلام عليه في قوله سبحانه: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ (الأحزاب: ٥٦) اللهم صل وسلم على عبدك ورسولك محمد وعلى آله وأصحابه أجمعين و والتابعين لهم بإحسان إلى يوم الدين اللهم ارض عن الصحابة الأخيار و آل البيت الأبرار و اللهم إنا نشهدك حب نبيك و أهل بيت نبيك و أصحاب نبيك و ومن سار على نهج نبيك صلى الله عليه وآله وسلم اللهم وفقنا لما تحب وترضى و اللهم انصر الإسلام والمسلمين و ودمر أعداءك أعداء الدين اللهم اغفر لنا ولآبائنا وأمهاتنا وجميع المسلمين الأحياء منهم والميتين و برحمتك يا أرحم الراحمين و اللهم آت نفوسنا تقوها وزكها أنت خير من زكها و أنت وليها ومولاها و ربنا آتنا في الدنيا حسنة وفي الآخرة حسنة وقنا عذاب النار. عباد الله! إن الله يأمر بالعدل والإحسان وإيتاء ذي القربى و وينهى عن الفحشاء والمنكر والبغى و يعظكم لعظمتكم تذكرون.